

Kantapöydässä: Marjaviinitilat jäämässä pienpanimoiden jalkoihin

Tekijä Heikki Kähkönen - 01/08/2017

Tilaviiniyritykset olivat poliitikkojen kavereita vielä parikymmentä vuotta sitten. Nyt marjaviinitiloille on jäämässä luu käteen alkoholilain kokonaisuudistuksessa. Päättäjien sympatiat ovat marjayrittäjien sijaan oluiden valmistajien puolella. Asetelma on älytön, sillä kaikkia artesaanijuomia pitäisi käsitellä tulevaisuuden toimialana.

Marjanviljelijät saivat vuonna 1995 lottovoiton, kun Suomen EU-jäsenyyden myötä yrityksille alettiin myöntää lupia valmistaa marja- ja hedelmäviinejä sekä sallittiin niiden myyminen valmistuspaikalta suoraan kuluttajille.

Hankkeen elinkeinopoliittisena tavoitteena oli synnyttää maatalousyrittäjille uusi sivuelinkeino ja sitä kautta luoda vähintäänkin osa-aikaisia työpaikkoja. Maahan virisi muutamassa vuodessa kymmeniä alan yrityksiä. Enimmillään firmojen määrä nousi 2000-luvun alussa yli 50:n. Työpaikkojakin syntyi noin 300.

TILAVIINIYRITYSTEN TARKOITUKSENA ON MYÖS VALMISTUSPERINTEEN YLLÄPITÄMINEN.

Lain mukaan tilaviiniyritykset saavat myydä valmistuspaikan yhteydessä enintään 13-prosenttisia tilaviinejä ja 8-prosenttista siideriä. Monet valmistavat eri vahvuisia liköörejä ja jopa tisleitä. Yritykset pitävät samalla yllä kotimaisia raaka-aineita jalostavaa juomien valmistuksen perinnettä.

Tilaviinien valmistus on puhtaasti maaseudun elinkeino, koska sitä ei voi lain mukaan harjoittaa taajama-alueella. Viinibisnes liittyy myös hyvin vahvasti matkailuun. Vain yhden käden sormilla laskettava määrä yrittäjiä on pystynyt alkoholijuomien valmistuksesta luomaan itselleen pääelinkeinon.

Turistiryhmien vierailut ja tuote-esittelyt ovat marjaviinitiloille tärkeä tulonlähde.

Näin ollen muu matkailupalvelujen tarjonta on vähintäänkin yhtä tärkeässä osassa kuin itse tilaviini. Tarvitaan siis koko joukko tapahtumia ja oheispalveluita, jotta asiakkaat saadaan houkuteltua suurten matkailukeskusten liepeiltä pienten tilojen viinisammioiden ja liköörimaljojen äärelle.

Tällä hetkellä maassa on 25 viinitilayrittäjää. Yritysten määrä sekä niiden valmistamat litrat ovat käsityöjuomien innostuksen myötä kasvussa. Tilaviinien ohella firmat valmistavat likööreitä ja tisleitä, joiden myynti on kuitenkin vain Alkon monopolin käsissä.

AGRAARIKANSANEDUSTAJAT OVAT UNOHTANEET PERÄKYLÄN MARJANPOIMIJAT.

Luonnollisena jatkumona toiminnan ja markkinoiden kehittymiselle viiniyrittäjät ovat vaatineet jo parikymmentä vuotta ulosmyynnin sallimista valmistamilleen enintään 22 prosenttisille tilalikööreille. Vaatimuksella on ollut tähän saakka melko laaja poliittinen tuki.

Esitys oli jopa mennä läpi vajaat 10 vuotta sitten eduskunnassa. Asiaa valmistelleet ministerit Sirkka-Liisa Anttila (kesk.) ja Paula Risikko (kok.) vetivät kuitenkin valmiin lakiesityksen viime hetkellä pois hallituksen listalta, koska STM:n virkamiesten mielestä ulosmyynti uhkasi kaataa Alkon monopolin.

Tilaviiniyrittäjät haluavat myydä viinien rinnalla enintään 22-prosenttisia liköörejä. Suomen Viiniyrittäjät ry esitti jälleen viime talvena valmisteilla olevaan alkoholilakiin, että mietojen tilaliköörien vähittäismyynti sallittaisiin tilaviinimyymlöistä.

”Likööriasia on ollut esillä jo lähes 20 vuoden ajan. Silti niiden myynti on romahtanut. Tärkein virallinen argumentti sen vastustukselle ovat olleet Alkon monopoli ja EU:n lainsäädäntö. Mielestämme näitä esteitä ei enää ole”, yrittäjät perustelivat.

Liköörien tilamyynnillä ei olisi vaikutusta poliitikoille niin tärkeään alkoholin kokonaiskulutukseen. Se tulisi olemaan arviolta 30 000 litraa vuodessa ja joka tapauksessa reilusti alle 5 prosenttia liköörien kokonaismyynnistä Alkossa.

Ulosmyyntiluvan myötä maatilat saisivat uutta vetovoimaa, työpaikkoja ja taloudellisia mahdollisuuksia. Mutta ei niin ei.

ALKOHOLIPROSENTEISTA JAUHAMISEN SIJAAAN ARTESAANIJUOMIEN VALMISTUKSESTA PITÄISI PUHUA TULEVAISUUDEN TOIMIALANA.

Pienpanimot nauttivat tällä hetkellä niin suuren yleisön kuin päättäjienkin arvostusta ja suosiota. Maakuntien kansanedustajat ovat joukolla lähteneet käsityöpanimoiden takuumiehiksi ja -naisiksi. Se on hieno asia.

Suomen hallitusta vetää kannatuksella mitattuna Euroopan suurin agraaripuolue. Silti maaseudun marjanviljelijät on teiltu kaupunkien hipsteripanimojen rinnalla lähes yhdentekeviksi marjanpoimijoiksi.

Pienet panimot ovat saamassa uuteen alkoholilakiin ulosmyynnin aina 500 000 litran valmistusmäärään saakka. Sen sijaan tilaviiniyrittäjät saavat tyytyä samaan, minkä saivat jo yli 20 vuotta sitten. Uusia helpotuksia yritystoimintaan ei ole luvassa.

KÄSITYÖVALMISTAJIEN MENESTYSTARINAT HERÄTTÄVÄT VIRKAMIEHISSÄ JA POLIITIKOISSA KATEUDENSEKAISTA VASTUSTUSTA.

Suomalaisen virkamiehen, varsinkin STM:ssä, on vaikea ajatella kokonaisuutta. Puhumattakaan, että alkoholijuomien valmistuksen pienyrittäjyydestä saattaisi syntyä menestystarinoita.

Tilaviiniyrittäjät eivät vielääkään pääse nostamaan maljaansa liköörin myynnin vapauttamisen johdosta.

Suomalaiset pientisleet myyvät maailmalla. Niin voisi käydä liköörienkin kohdalla. Niputtamalla artesaanituotteiden valmistuksen yhteisen kokonaisuuden alle, voisimme puhua omasta toimialasta.

Kyse on elinkeino- ja työllisyyspolitiikasta eli – siis jälleen kerran – maaseudulle tarpeellisista työpaikoista, eikä pelkästään korkeaan hintaan, hankalaan saatavuuteen, typerään prosenttipeliin ja kansanterveydellä pelotteluun perustuvan politiikan toteuttamisesta.

Alkoholiprosentti on sivuasiasia silloin kun tuotteesta saadaan kunnon hinta ja sen valmistus elvyttää samalla kansantaloutta. Pitkälle jalostettu, maukas ja laadukas käsityöjuoma on aina niin arvokas tuote, että sen yhteydessä puhuminen kokonaiskulutuksen kasvusta ja kansan sairastumisesta alkoholismiin on kaiken normaalin järjen vastaista.

Heikki Kähkönen

Kirjoittaja on Viisi Tähteä -verkkomedian toimituspäällikkö, joka liikkeudessaan Euroopan Unionin maissa voi useimmiten ostaa maistamansa liköörin, snapsin, oluen tai viinin valmistuspaikan yhteydessä tai lähellä olevasta myymälästä.